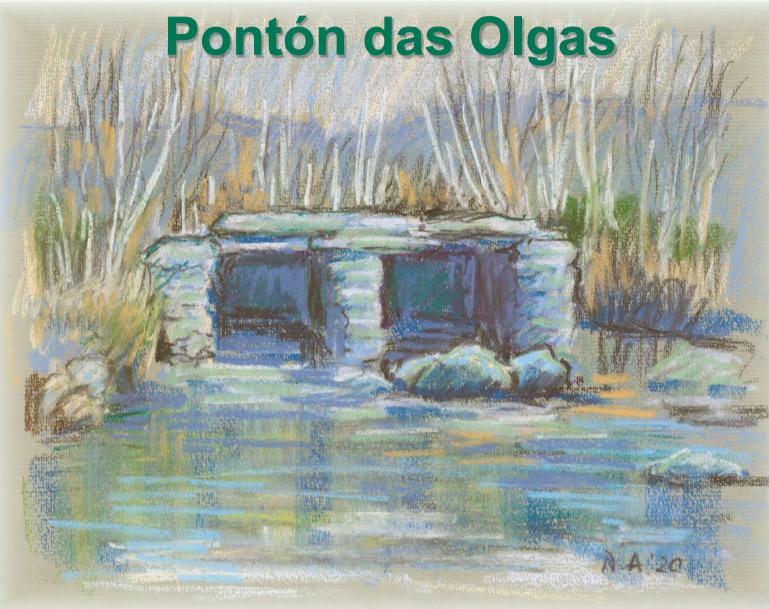

PENA TREVINCA REDE NATURA 2000

ZONA ESPECIAL CONSERVACIÓN ZEC ES1130007

ZONA ESPECIAL PROTECCIÓN AVES ZEPA ES0000437

Pontón das Olgas

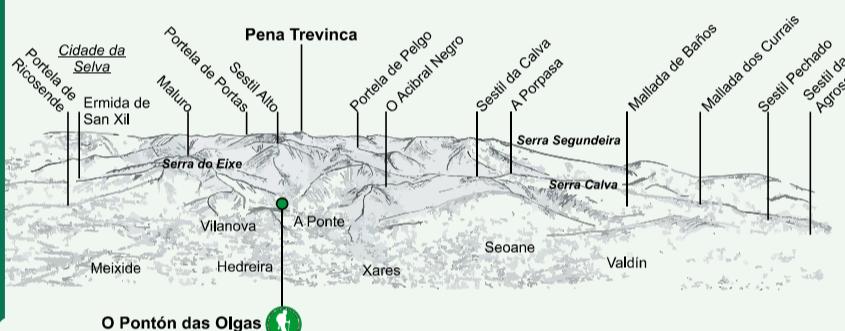

Patrimonio da Humanidade : A Pedra Seca

O Pontón é unha construcción rústica de pedra que permite o paso sobre o Río Xares cara a paraxe na que se sitúa "As Olgas". Este topónimo pode ter orixe no céltico *olca, terra labrada ou sementada, ou terra fértil á beira dun río, ainda que o termo podería proceder tamén de "ouca", unha herba lacustre (*Ranunculus peltatus*).

Sinxelo, carente de elementos decorativos, estable (grazas a selección e colocación das pedras aproveitando o seu peso natural), en perfecta harmonía co medio, adaptado ao entorno e perdurable sen alterar nin contaminar o equilibrio ecolóxico.

O Pontón está construído coa técnica de "**pedra seca**", práctica e coñecimentos que a UNESCO incluiu no 2.018 na *Lista Representativa do Patrimonio Cultural Inmaterial da Humanidade*, converténdose así no primeiro patrimonio cultural inmaterial galego recoñecido pola UNESCO.

Un Paso Transmontano

Tempo hai que Trevinca non actuaba coma obstáculo (en tanto que límite, o que acontece en certo modo na actualidade) senón más ben **coma lugar de paso e comunicación** cara a outro lado da parte alta.

Resulta difícil establecer cal era a principal vía cara o outro lado da serra cando as sendas son tantas, como demostran os nomes dos camíños vecinais *da Ponte a La Baña, da Ponte a Puebla de Sanabria, de Xares a Puebla de Sanabria ou o Camiño de Xares a Porto*.

Testemuñas tamén deste paso transmontano son os topónimos trevincos de *Portela de Pelgo, Portela da Morteira Cavada, a Porpasa, Portela de Ricosende ou o Portillo de Puertas/ Portela de Portas*, lugar onde se cruzan os camíños entre *A Cabreira, O Bierzo, Sanabria e Valdeorras*, convertidos no último século en fitos montañeiros, así como outros pasos menos recomendables como *o Lumbeiro Malpaso*.

A paisaxe da guerrilla

Opaso do "Inca"

Ao continuo movemento de gando e pastores seguiráulle outro incesante ir e vir polo monte, dende **xullo de 1.936** ata máis aló do **1.946**. Mais as pegadas serán outras: fuxidos, partidas, contrapartidas, piquetes de tropa, soldados do terzo, guerrilleiros, enlaces ou confidentes, serán as pegadas dos "**Maquis**".

Na parte máis inaccesible do Macizo de Trevinca, ao resguardo aparente da montaña, os **fuxidos da Veiga "botáronse ao monte"**, sendo o xerme do movemento de resistencia máis organizado da posguerra dentro de España: a **Federación de Guerrillas de León e Galicia**.

Domingo Rodríguez Rodríguez "Inca", veciño de Corzós, concelleiro no Concello da Veiga a resultas das eleccións de febreiro de 1.936, instalouse conxuntamente co histórico da guerrilla "Aguirre" (Alfredo Yáñez Domínguez de Xares) no **Chouzo do Teixedal**.

Unha vía pecuaria

Nesta intensa trasfuga, a vía pecuaria denominada *Verea da Ponte a Puebla de Sanabria* tivo un papel moi relevante para a principal actividade destas montañas: a gandería.

Reflicten as "*Hordenanzas y amojonamientos de la villa del Bollo*" de 1.571 (Arquivo General de Simancas) e o "*Roldamiento de la Sierra Calva*" de 1.587 (Arquivo do Reino de Galicia) **máis de 200 malladas**, destinadas a acubillar ao gando e pastores pola noite.

As **malladas** adoitan estar **rodeadas por un valado de pedra**, con un peche más pequeno no interior (curro) e unha ou varias cabanas (*chouzos*).

Os seus nomes saben das miles de pardas e meiríñas chegadas doutras terras: *a Mallada de Baños, a Mallada dos Currais, a Mallada das Ovelas, a Mallada Tras da Pedra* e outras máis.

Tempo había, tamén, para o descanso. A denominación **Sestil** (do lat. [hora] sexta) lugar onde o gando sesea, é dicir dorme a sesta, repiteuse ao longo de todo o macizo: **o Sestil Alto, o Sestil da Calva, o Sestil da Agrosa, o Sestil Pechado ou O Sestil Redondo**.

Un segundo grupo de fuxidos da Veiga, entre eles, **Ánimás** (José Vega Seoane, Xares), **Paciencia** (Antolín Murias, Xares), **Coneira** (Ildefonso Fernández Seoane, Xares) e **Sargento** (José Vega, Casendres), instálanse nun primeiro momento no **Acibral Negro** e posteriormente no chouzo da **Ermida de San Xil Vello**, constituyendo os primeiros grupos de fuxidos instalados na **Serra do Eixe**.

Ata cinco congresos, con máis de cen guerrilleiros atravesando o macizo dende A Cabreira, O Bierzo, Sanabria, Valdeorras e Portugal, tiveron lugar nas Montañas de Trevinca. En xullo de 1.946, no último congreso chamado "**da Reunificación**", a "**Cidade da Selva**" (nome clave para identificar o conxunto de chouzos instalados en Trevinca) deixou de ser un refuxio seguro.

A **Federación de Guerrillas de León e Galicia** rematou, cara o 1.948, cunha sangría entre membros e enlaces. Poucos foron os guerrilleiros que lograron salvarse. O **Inca**, o primeiro fuxido do Teixedal, logrou exiliarse a Francia. A súa última pretensión de que os aliados da II Guerra Mundial interveñesen en España, nunca foi acadada.

Diseño: SEGATUR S.L. - ☎ 986117011 - ✉ segatur.es - MMXXI

MÁS
INFORMACIÓN
NO SEU
TELÉFONO

